Fortællingen om Brodd-Helge og hans søn Bjarne

Translation: O. A. Øverland

Index

Fortællingen om Brodd-Helge og hans søn Bjarne

1

Paa Hov i Vaapnfjorden boede der en Mand, som hed Helge. Han var Søn af Torgils Torsteinssøn, der var en Sønnesøn af Olve Osvaldssøn og stammede fra Øksnetore.

Olve var Lendermand i Norge i Haakon Grjotgardssøn Jarls Dage. Torstein hvite var den første af Slægten, som kom ud til Island og boede paa Toptavelle, som ligger ud mod Havet udenfor Sireksstad; men Steinbjørn, Rev den rødes Son, boede paa Hov. Da det gik ud med denne, fordi han skulde vise sig som en Mand, kjøbte Torstein Hov og boede der i seksti Vintre. Han var gift med Ingebjørg, en Datter af Roger hvite.

Torgils, Torsteins Søn, var Fader til Brodd-Helge; han overtog Torsteins Gaard. Torkel og Hedin dræbte Torgils. Torstein hvite overtog da sin Gaard paany og opdrog sin Sønnesøn Brodd-Helge.

Helge var en stor, sterk og stridbar Mand, haabefuld og myndig. Han var ikke snaksom, da han var Barn, og allerede i ung Alder vrang og vanskelig at komme til Rette med, men klog

og opfindsom.

Det er fortalt, at en Dag, da Kvæget var ude paa Melkningspladsen paa Hov, og en Okse, som Frænderne eiede, fulgte med det, kom der en anden Okse til, som gav sig til at stanges med Hjemmeoksen. Helge, som endnu bare var en Gut, stod da ude og saa paa. Han ser da, at deres egen Okse ikke kunde staa sig, men veg tilbage. Han tager da en Isbrodd og binder den i Panden paa Oksen, og nu gik det denne bedre. Af denne Adfærd blev han kaldet Brodd-Helge, og han udmerkede sig i Dygtighed fremfor alle dem, som voksede op der i Heredet.

2

Der var en Mand ved Navn Svart, som kom ud til Island og bosatte sig i Vaapnfjord. Nærmest ham boede der en Mand, som hed Skide; han var meget fattig. Svart var en stor og sterk Mand, en dygtig Kjæmpe og uvøren i alt, hvad han tog sig for.

Svart og Skide kom i Krangel om Beiterne, og det endte med, at Svart dræbte Skide. Men Brodd-Helge paatog sig Eftermaalet og fik Svart dømt fredløs. Dengang var Brodd-Helge tolv Aar gammel.

Svart lagde sig da for ude paa den Hei, som vi kalder Smjørvatnsheien, et kort Stykke fra Sunnudal; der holdt han sig til Hovsmændenes Kvæg, og han ranede mere af det, end han var nødt til.

En Kveld kom Sauegjæteren paa Hov hjem, og han gik da ind til gamle Torstein i Koven, hvor han laa blind.

"Hvorledes er det gaaet dig idag, Kar?" spurgte han.

"Rent ilde," siger Sauegjæteren; "for den bedste Gjeldvæderen din og tre andre Sauer er komne bort."

"De er vel komne ind mellem andre Folks Sauer, og de kommer nok igjen," mente Torstein.

"Nei, nei, de kommer aldrig igjen," sagde Gjæteren.

"Til mig kan du sige, hvad du vil," sagde Torstein; "men sig nu ikke noget om det til Brodd-Helge."

Brodd-Helge spurgte ogsaa Gjæteren om, hvorledes det var gaaet ham om Dagen. Han havde det samme Svar til ham som til Torstein. Brodd-Helge lod, som han intet havde hørt, og gik om Kvelden tilsengs.

Da de andre Mænd var sovnede, stod han op, tog sit Skjold og gik ud. Saa er fortalt, at han tog op en stor og tynd Stenhelle og bandt den foran sig paa Brystet og Maven. I Haanden havde han en stor Boløks med langt Skaft. Han farer nu opover til Sauehusene og følger Sporene derfra; thi der laa Sne paa Marken. Han kommer fra Sunnudal op paa Smjørvatnaheien. Svart gik da ud fra sit Skjulested og saa, at en rask Kar var kornmon derhen. Han spurgte, hvem det var.

Brodd-Helge navngav sig.

"Det er vel mig, du vil træffe," siger Svart, "og forgjæves skal du ikke have faret."

Han løb ind paa ham og lægger til ham med et stort Huggespyd; men Brodd-Helge holder Skjoldet imod, og Stikket gaar gjennem dette og ind i Hellen og skar saa voldsomt gjennem denne at han faldt overende efter Stødet. Men Brodd-Helge gav ham et Hug i det samme, som tog Foden af.

Da sagde Svart: "Nu viste der sig Forskjel i vor Lykke, og nu vil du blive min Banemand. Men der skal fra nu af hvile en saadan Ulykke over eders Æt, at den skal mindes saa længe, som Landet er bebygget." Derpaa hug Helge ham Banehug.

Gamle Torstein vaagnede hjemme paa Hov. Han gik ud af sin Seng og tager borti Brodd-Helges; men den var alt bleven kold. Han vakte da sine Huskarle og bad dem søge efter Brodd-Helge. Og da de kom ud, fulgte de hans Spor den hele Vei helt til de kom til det Sted, hvor Svart laa død. Derpaa begrov de dennes Lig og tog med sig alt, hvad der var af nogen Værdi.

Brodd-Helge blev vide berømt og meget rost af Folk for det Verk, han saaledes havde udført, uagtet han endnu var saa ung af Aar.

3

I den Tid, Torstein boede paa Hov, og Brodd-Helge voksede op hos ham, boede der i Ytre Krossevik en Mand ved Navn Lyting Aasbjørnssøn, der var en Sønnesøn af Olav Langhals.

Han var en kløgtig og meget velholden Mand; han var gift med Tordis, en Datter af Herlubjarne Arnfinssøn. De havde to Sønner, der vedkommer denne Saga. Den ene hed Geite, den anden Blæng. Af Lytings Døtro hed den ene Halla, den anden Eannveig; hun var gift til Gaarden Klivshage i Øksarfjord med en Mand ved Navn Olav.

Brodd-Helge og Brødrene var paa det nærmeste lige gamle, og der var stort Vonskab mellem dem. Brodd-Helge blev gift med Halla Lytingsdatter, en Søster af disse Brødre. Deres Datter var Tordis Todda, som havde Helge Aasbjørnssøn. Af deres Sønner var Bjarne den yngre, men Lyting den ældre. Bjarne opfostredes i Krossevik hos Geite.

Blæng var en sterk Mand, men haltede, naar han gik. Geite havde Hallkatla Tidrandesdatter, der var i nær Slægt med Droplaugssønnerne.

Saa inderligt var Venskabet mellem Brodd Helge og Geite, at de var meget sammen hver Dag, deltog i hver Leg og raadførte sig med hinanden i et og alt. Der gik da ogsaa Ord blandt Folk om, hvor stort deres Venskab var.

Dengang boede der i Sunnudal en Mand, som hed Tormod og kaldtes stikublig. Han var Søn af Steinbjørn kort og Broder af Rev paa Revstad og Egil paa Egilsstad. Egils Børn var Toraren, Hallbjørn, Trost og Hallfrid, som var gift med Torkel Geitessøn. Tormods Sønner var Torstein og Eyvind, og Rev havde Sønnerne Stein og Reidar. Alle var de Geites Tingmænd; han var en meget vis Mand. Mellem Halla og Brodd-Helge herskede der et godt Forhold. Lyting opfostredes i Øksarfjorden hos Torgils skinna. Brodd-Helge var rig paa Gods.

4

Det er fortalt, at der en Sommer kom et Skib ud til Vaapnfjorden. En Mand, der hed Torleiv og bar Tilnavnet don kristne, styrede Skibet. Han oiede Gaard i Krossevik i Roydarfjord og var Stifsøn af Aasbjørn Lodinhøvde.

En anden Styresmand er nævnt Ravn. Han var af norsk Æt og rig paa Gods og kostbare Klæder og Gjenstande, derhos egennyttig, faamælt og besindig. Saa er fortalt, at han eiede en Guldring, som han bestandig bar paa sin Haand, og et lidet Skrin, som han ofte havde under sig i Sengen, og Folk mente, at den maatte være fuld af Guid og Sølv.

Torleiv for hjem til sin Gaard i Krossevik; men Østmændene tingede sig Ophold og Kost omkring paa Gaardene.

Brodd-Helge red til Skibet og tilbyder Styresmanden Ophold hos sig. Men Østmanden afslog dette Tilbud. "Det er mig fortalt," sagde han, "at du er gavmild og overmodig, medens jeg er paaholdende og uanselig, og det passer ikke ihop."

Brodd-Helge var kjær i alskens Pragt og Stas og vilde kjøbe nogle kostbare Sager af Ravn; men han sagde, at han ikke vilde sætte noget saadant ud. Brodd-Helge sagde da: "Du har da ret gjort min Pærd slig, at jeg har havt al Ære af den, idet du har afvist mit Tilbud om Ophold og negtet at ville handle med mig."

Geite kom ogsaa til Skibet og traf Styresmanden og sagde ham, at han havde baaret sig høist uforstandig ad, idet han havde lagt sig ud med den mægtigste Mand, som fandtes der i Heredet.

Østmanden svarede: "Jeg havde agtet at tåge Ophold hos en eller anden Bonde. Kanske du nu kunde tåge imod mig?"

Geite drog en Stund paa det; men det blev dog til det, at han tog imod Styresmanden. Hans Haaseter (Skibsfolk) fik Ophold paa andre Steder, og Skibet blev draget op paa Land. Der blev overladt Østraanden et Bur til at forvare de medbragte Varer i, og disse solgte han nu i smaat.

Da Vinternat kom, havde Egilssønnerne Høstgjestebud, og der var baade Brodd-Helge og Geite. Helge gik først og sad indérst, thi han var meget for Stas. Man gjorde mange Ophævelser over, at Helge og Geite talte saa meget og saa ofte sammen i dette Gjestebud, at Folk hverken fik snakke med dem eller havde nogon Gammen af dem. Efterat Gjestebudet var endt, for hver hjem til sit.

Om Vinteren holdtes der Leg paa Gaarden Haga, ikke langt fra Hov, og her kom mange Folk sammen; Brodd-Helge var ogsaa tilstede.

Geite opmuntrede meget Østmanden til at indfinde sig her og sagde, at han her vilde træffe mange af sine Skyldnere. De for da siden derhen. Han snakkede da vidt om den Gjæld, han havde staaende ude. Da nu Legen var tilende, og Folk lagede sig til at fare bort, sad Helge i Stuen og taltes ved med sine Tingmænd. Der kom da en Mand ind i Stuen og sagde dem, at Ravn Østmand var bleven dræbt; men ingen havde været god for at udfinde, hvem Drabsmanden var. Helge gik da ud, og han beklagede meget det Verk, som her var blevet øvet. Man gjorde da en sømmelig Begravelse efter ham, saaledes som det. dengang var Skik og Brug hos dem.

Paa Gudmundstad boede der en Mand ved Navn Torve; han var stor og sterk. Torve var en Ven af Brodd-Helge og Geite. Han var borte hele den Dag, da Østmanden blev dræbt. Der var dem, som fortalte, at Ravn var bleven narret ud paa et farligt Sted, og at han havde fundet sin Død der.

Brodd-Helge og Geite taltes ved om, at de to skulde dele Ravns Eiendele mellom sig; men dette Skifte skulde ikke ånde Sted, før Vaartinget var afholdt. Geite modtog da Varerne om Vaaren og forvarede dem i sit Udbur.

Torleiv kristne gjorde om Vaaren sit Skib istand for at drage udenlands, og han var ganske færdig, da Vaartinget skulde holdes. Paa den Tid for Mændene til Vaartinget i Sunnudal, deriblandt baade Brodd-Helge og Geite, og paa mange Steder var der kun faa Mennesker hjemme.

Da nu Tinget led mod sin Afslutning, vakte Torleiv en Morgen tidlig sine Folk. De steg i Baaden og roede siden op til Krossevik. Der gik de i Land og for op til Geites Udbur, lukkede det op og bar ud alt det Gods, som Ravn havde eiet, og førte det til Skibet. Halla Lytingsdatter var tilstede der; men hun gjorde intet for at hindre det.

Nu for Brodd-Helge hjem fra Tinget sammen med Geite; men før de kom hjem, blev det dem sagt, at Torleiv havde taget alt Gods, Havn havde eiet, til sig og agtede at føre det bort fra Landet.

Helge mente, at Torleiv ikke maatte kjende Loven i dette Stykke, og at han nok vilde give Slip paa Godset, naar man henvendte sig til ham derom.

De for sideheftor i mange Baade ud til Kjøbmandsskibet, og da de havde hilst paa hinanden, sagde Brodd-Helge, at jTorleiv skulde give Godset tilbage.

Torleiv svarede, at han kjendte lidet til Loven; men han mente, at det var hane Pligt som Kamerat at bringe den afdødes Gods til hans Arvinger. Brodd-Helge svarede: "Vi agter ikke at have gjort en forgjæves Reise herhen." Torleiv sagde da, at før skulde de slaas, end de skulde faa en Penning. "Hør," sagde Helge, "hvad denne Mand siger, som intet godt har forskyldt. Vi skal da ogsaa have dem slig fat, at det skal svide til en og anden." Geite tog da til Orde og sagde: "Det tykkes mig ikke raadeligt at angribe dem i smaa Baade; Men det tør hænde, at de faar Modvind og driver op paa Stranden, og da kan vi jo gjøre, hvad vi finder for godt."

Det fandt alle var det bedste, man kunde gjøre, og man besluttede sig til at følge dette Raad. De for da i Land, og Brodd-Helge drog hjem med Geite og var der i nogle Nætter.

Torleiv fik straks Bør; han gjorde en lykkelig Færd og bragte Ravns Arvinger det Gods, han havde eiet. De var ham meget takneramelige for det og skjaenkede ham den Del i Skibet, som tilkom dem. Dermed skiltes de som gode Venner..

5

Brodd-Helge var noksaa uglad om Sommeren, og han længtes meget efter, at Torleiv maatte komme udover. Ved enhver Sammenkomst mødtes Brodd-Helge og Geite, og de taltes da ved om det Tab, de havde lidt. Brodd-Helge spurgte da Geite, hvor der var. blevet af den lille Kiste, som Ravn havde eiet. Geite svarede, at han ikke vidste det; men enten maatte Torleiv have ført den bort fra Landet med det øvrige Gods, eller og maatte Østmanden have havt den med sig. "Jeg tror nu snarest, at du har don i dine Gjemmer." Geite sagde: "Hvor er den Ring, han havde paa Haanden, da han blev dræbt?" "Det ved jeg ikke," sagde Helge; "men det ved jeg, at han havde den ikke med sig i Graven." Og ved hver Sammenkomst, de mødtes, spurgte Helge efter Kisten, men Geite derimod efter Ringen, og de blev da meget uforligte. Det blev da til det, at hver især af dem tyktes sig at eie noget i den andens Gaard, og der indtraadte Kulde mellem dem.

Sommeren efter kom der ud til Reydarfjorden et Skib, som Torleiv kristne eiede, og med ham fulgte to Sendemænd. Torleiv solgte sin Part i Skibet og for derefter hjem til sin Gaard.

Brodd-Helge blev glad, da han spurgte dette. Men da han ogsaa hørte, at Torleiv havde givet fra sig alt Godset til Ravns Arvinger, tyktes det ham ikke saa greit at søge Torleiv for denne Sags Skyld; men han sigtede efter at komme ham tillivs paa anden Vis.

Der var en Kone, som hed Stein vor; hun var Hovgydje og forestod Hovedhovet. Til dette skulde alle Bønder betale Hovtold. Steinvor kom da til Brodd-Helge, som var en Slægtning af hende, og klagede over, hvor rent ilde det var, at Torleiv kristne ikke betalte Hovtold som andre Mænd. Brodd-Helge lovede hende da, at han skulde paatage sig at føre denne Sag mod Torleiv kristne.

I Fljotsdal boede der en Mand, som hed Ketil; man kaldte ham DigreKetil. Det var en brav og uforfærdet Kar. Nu, Helge for hjemmefra og gjestede Ketil, som tog vel mod ham, og de blev gode Venner og vel forligte. Saa sagde Helge: "Det var en Ting, Ketil, som jeg vilde bede dig om at udrette for mig, og det var at eagsøge Torleiv kristne for Hovtold. Du maatte da først indstævne ham; men jeg skal indfinde mig paa Tinget, og da skal vi holde sammen." "Ikke vilde jeg have sluttet noget Venskab med dig," sagde Ketil, "hvis jeg havde vidst, at det var dette, som laa under; thi Torleiv er en vennesæl Mand. Men jeg vil ikke negte dig det, du først beder mig om." Siden skiltes de, og Helge for sin Vei.

Da Tiden syntes at være inde, rustede Ketil sig til at drage hjemmefra, og de var ti Mand i Følge. De kom til Krossevik tidlig om Morgenen. Torleiv stod ude. Han hilsede Ketil og bød dem alle Husvære; men Ketil sagde, at det var for tidligt at søge Herberge, saa godt Veir man havde. Ketil spurgte, om Torleiv havde betalt Hovtold. Denne svarede, at han troede, at den var betalt. "Mit Erende herhen," sagde Ketil, "er. at hente Hovtolden, og den er det ikke raadeligtfor dig at holde tilbage; thi i saa Henseende kan der ingen Forskjel gjøres."

"Det or ikke af Smaalighed, at jeg ikke har betalt Told; men det tykkes mig at være ilde anvendt, hvad der medgaar til dette,", svarede Torleiv. "Det er bare dygtig Indbildskhed af dig, at du tykkes dig at forståa dig bedre derpaa end alle andre Mænd, siden du ikke vil betale det, du pligter efter Loven," sagde Ketil. "Jeg bryder mig intet om, hvad du siger herom," svarede Torleiv. Siden opnævnte Ketil Vidner og stævnede Torleiv kristne. Da Stævningen var endt, bad Torleiv dem blive over der; Veiret var ikke at lide paa, sagde han. Men Ketil sagde, at han vilde fare. Torleiv bad dom da om at komme tilbage, om det maatte blive ondt Veir. De for nu bort; men det vårede ikke længe, før de overfaldtes af Stygveir, og der var da intet andet for dem at gjøre end at vende om. De kom da meget sent til Torleiv og var da yderst udmattede. Torleiv tog vel mod dem, og de blev da liggende over veirfaste i to Døgn, og de nød større Gjestfrihed, jo længere de opholdt sig der. Men da Ketil og hans Mænd var færdige til at drage afsted, sagde han: "Vi har her mødt stor Gjestevenlighed, og du, Torleiv, har vist dig som den

bedste Mand. Jeg vil da lønne dig for det paa den Maade, at jeg lader din Sag falde, og jeg vil fra nu af være din Ven." Torleiv svarede: "Jeg sætter stor Pris paa dit Venskab; men det kommer mig ud paa et, hvad enten Sagen falder eller ikke; thi jeg paakalder den Fælle, som ikke tillader, at saadant sker." Dermed skiltes de ad.

Det lider nu til den Tid, Tinget skulde holdes. Saa or sagt, at Brodd-Helge samler meget Folk til sin Tingfærd, og han glæder sig til, at han nu skal faa Has paa Torleiv. Da nu Tinget var begyndt, spurgte Brodd-Helge Ketil, hvor langt Sagen mod Torleiv kristne var fremmet; men han sagde ham, som sandt var. Helge sagde da: " Meget har du, Ketil, skuffet mig i denne Sag, og ude maa det nu være med vort Venskab."

Nu var der ikke mere Anledning til at komme Torleiv tillivs, og han er ude af denne Saga.

Straks efter at Tinget var endt, mødtes Brodd-Helge og Geite. Helge rettede da mange Beskyldninger mod Geite og sagde, at det var ham, som var Skyld i den Skam, som var bleven ham til Del; han skulde ønske at gjøre ham Gjengjæld. Det gik nu mere og mere ud med deres Venskab.

6

Det fortælles, at Halla Lytingsdatter engang tog til Orde og sagde til Brodd-Helge: "Vort Samliv har længe været godt; men jeg Mer mig nu daarlig af Helse, og jeg vil kun i kort Tid forestaa din Husholdning." Helge svarede: "Jeg tykkes nu at være vel gift, og jeg tænker, at jeg vil være tilfreds med det, saalænge vort Liv varer." Men det var sedvanligt i de Tider, at Kvinderne kunde bede sig ud af Husholdningen.

Der var en Kone ved Navn Torgerd; hun kaldtes Torgerd Silfra (SølvTorgerd?) og var Datter af Torvald den høie. Hun var ung af Aar og Enke og boede i Fljotsdal paa den Gaard, som nu heder Torgerdstad, og hendes Broder Kolfin forestod Gaardsstellet med hende.

Torgerd indbød Helge selv tredje til sig, og han drog derhen. Hun modtog ham overmaade godt og satte ham i Høisædet og sad selv ved Siden af ham. De taltes da ved om mangt og meget, og kort at fortælle før Helge for hjem, havde han fæstet Torgerd Silfra.

Der er intet at berette om Helge, før han kom hjem til Hov. Han blev da spurgt om Tidender. Han siger, at en Kvinde har fæstet en Mand. Halla spurgte: "Er det Torgerd Silfra?" »Ja," svarede han. "Hvem har fæstet hende?" spurgte hun. "Jeg," svarede han. "Synes du ikke, at det var noget braatt?" siger hun.

En liden Stund efter sagde Helge, at han vilde fare efter Torgerd, og han bad Halla være dor, medens han var borte. Hun lod sig overtale dertil, saa hun ikke drog bort, før Torgerd kom. Denne Tidende rygtedes nu straks over Heredet, og man syntes ilde derom; thi Halla var afholdt af alle.

Hallas Brødre sendte Folk efter hende, og hun drog afsted, da Helge var hjemkommen, og hun havde sine Kostbarheder med sig. Helge stod ude i Døren og lod, som han ikke vidste, at Halla for bort. Hun var neppe kommen paa Hesteryggen, før hendes Broder Geite kom ridende derhen. Da sagde den Mand, som fulgte hende, at de skulde ride i Vei, førend Geite begyndte at forhandle med Helge, og de gjorde saa.

Da Geite og Helge mødtes, spurgte Geite, naar Helge vilde udrede det Gods, som Halla eiede i hans Gaard. Helge svarede: "Det skulde jeg synes var godt, om Halla ikke likte sig i Krossevik, naar hun kom hjem; hun vil da endnu vende tilbage herhen til Hov." Dermed red nu Geite hjem, og Forholdet mellem dem blev ikke bedre, end det før havde været.

Da Geite kom efter, spurgte Halla ham, hvad han og Helge havde taltes ved om; men han sagde, som det var til. Hun sagde: "Du har vel været altfor braa i denne Sag, og det tør hænde, at Helge tykkes, at det vil være ham et stort Savn, om du berøver ham det altsammen. Hos Helge er mit Gods sikkert, og i hans Gaard vil det ikke forringes, saalænge han har det til Forrentning." "Jeg ser, hvor dette bærer hen," sagde Geite; "men det tykkes mig at være den største Skam af alt, at du maa ride fra hans Gaard uden at faa med dig, hvad dit er."

Vinteren hengik nu. Om Vaaren for Geite til Hov og krævede Hallas Penge for anden Gang; men Brodd-Helge vilde ikke udbetale dem. Da stævnede Geite Brodd-Helge for Hallas Penge til Sunnudalsting, og begge samlede mange Folk, da de skulde til Tinget. Helge havde størst Følge; men Geites bestod af udvalgte Mænd. Og da der nu skulde gaa Dom i deres Sag, blev Geite overmandet, og Brodd-Helge vandt Sagen. Geite stævnede da Sagen til Altinget; men Brodd-Helge fik atter spildt Sagen og mest da ved Gudmund riges Hjælp. Mellem Brodd-Helge og Geite opstod der nu det største Fiendskab.

7

Tord hed en Mand, som boedo i Sunnudal paa den Gaard, som kaldes Tunga; den ligger paa samme Side af Elven som Gaarden Hov. Han var Helges Tingmand.

Tord og Tormod eiede en Skog i Fællig; men de blev usams om Skoghugst og Beite, og Tord tyktes, han led svær Overlast af Tormod. Han drog da til Brodd-Helge og sagde ham, hvorledes Tormod gik frem. Brodd-Helge sagde, at han ikke gad indlade sig i nogen Tvist om, hvad der tilhørte ham, og han vilde heller ikke tage nogen Del i denne Sag, med mindre han overdrog ham sin Eiendom og drog til Hov med alt sit. Han valgte da dette og blev. Brodd-Helges Kaarmand.

En Dag sagde Brodd-Helge til Tord, at de skulde ride op paa Fællesbeitet for at se til Gjeldkreaturerne, som der var. De drog da av sted til Udmarken. Da sagde Brodd-Helge: "Nu har vi seet paa dét Kvæg, som du og Tormod har eiet." Siden for Brodd-Helge hen og samlede sammen de Okser, som Tormod eiede. Derpaa hug han Hovederne af dem og lod dem ligge. Siden drog han hjem og sendte en Mand til Tormod med Bud om, at han vilde se til sine Okser. Dette skede, og Slagtet blev ført til Gaards.

Tormod red derefter til Krossevik og fortalte Geite, hvad der var hændt. Han bad ham om, at han vilde hjælpe ham til Eette i denne Sag; men Geite svarede, at han ikke vilde have noget udestaaende med Brodd-Helge. "Det var slemt," sagde Tormod, "at du ikke vil støtte mig i denne Sag." "Nei," sagde Geite, "ikké vil jeg støtte dig i denne Sag; men før Okseslagtet hid, saå skal jeg kjøbo det, foråt du kan være skadesløs." Tormod tog da hjem lige hjulpen, som han var kornmon did, og nu blev det fortalt Brodd-Helge, at han havde været hos Geite for at klage sin Nød. " Jeg vilde gjerne, at han ikke tiere skulde fare i saadanne Erender," sagde Brodd-Helge.

Kort Tid efter stævnede Brodd-Helge sine Leilændinger til sig, og sammen med dem og sine Huskarle og Gjester for de op i den Skog, som Tord og Tormod eiede sammen, hug den ned ogførte hvert Træ hjem til Hov.

Da Tormod spurgte den Skade, som saaledes var ham tilføiet, for han for anden Gang til Geite og fortalte ham, hvilken Overlast han havde lidt. Da svarede Geite: "Nu tykkes det mig, at du er. meget mere at undskylde, om du lin dov, at du har lidt slem Skade fremfor den forrige, som der laa liden Magt paa; men jeg vil heller ikke i denne Sag hjælpe dig mod Helge. Derimod vil jeg give dig et Raad. Reis til dine Frænder Stein og Reidar, Rev rødes Sønner, og bed dem være med dig til Hov paa Stævning. Far ogsaa indom Gudmundstad og bed Torve om at drage med; men I maa ikke være mere end otte sammen. Du skal stævne Tord for Skoghugst; men du maa stelle dig slig, at du ikke træffer

Brodd-Helge hjemme; thi ellers nytter det eder ikke."

Dermed drog da Tormod afsted og tral de Mænd, som Geite havde nævnt for ham; de lovede ham alle at følge med, og der blev truffet Aftale om, naar de skulde tage derhen. Tormod red da hjem og fortalte Geite, hvorledes Sagerne stod.

Men det er sandt, som sagt er, at "Ordet løber, som af Munden gaar," og dette kommer Brodd-Helge for Øre; han drog derfor ikke bort, som hans Bestemmelse havde været. Den Morgen, Tormod og de øvrige Mænd kunde ventes, sagde Brodd-Helge til sine Mænd, at de ikke skulde drage bort fra Husene den Dag. "I skal hugge eder store Kjeppe og mange Stave af Træ," sagde han; "thi idag kan vi vente Folk herhen, og da skal I bruge Stavene og jage Hestene afsted under dem, saa vi kan kjøre dem alle bort fra Tunet."

Tormod og hans Fæller drog da hjemmefra, som han havde besluttet, og kom til Hov. De saa ikke en Mand ude; de rider straks frem foran Huset. Her opnævner Tormod Vidner og stævner Tord for Skoghugsten.

Helge var inde og hørte Stævningen. Han løb siden ud, driver sit Spyd gjennem Tormod og sagde: "Jag bort disse Uslinger og lad dem ikke have faret forgjæves hid til Hov idag." Huskarlene løb nu ud og slaar paa deres Heste. De driver dem nu alle bort fra Gaardspladsen, og Enden puu det hele blev da ikke bedre, end at Geites Mænd slap bort fra Legen baade saarede og bankede, og nogle maatte der lade sit Liv. Det sagde Folk for sundt og vist, at Brodd-Helge var deres Banemand, som her faldt. Han lod Ligene bære hen paa en Plads og tildække med Kviste.

Geites Mænd var overmaade ilde tilfredse, slig det var gaaet dem, og det sua meget mere, som de ikke fik Lov til. at jorde sine Frænder og Venner. De talte da ogsau ofte til Geite herom; men han bad dem bie en Stund. "Man siger for et gammelt Ord," sagde han, "at den, som har et kort Sverd, faar senere passe sit Snit, og det er vel Tilfældet med mig og Brodd-Helge med."

8

Da det nu led en Stund fremover, sendte Geite Bud til sine Tingmænd. De drog da fra Krossevik og tog Veien til Hov.

Geite sagde da: "Vi har ikke sammendraget dette Mandskab i saadan Hemmelighed, at Brodd-Helge ikke skulde have spurgt det, og det mener jeg, ut han har mange Folk hos sig. Vi vil nu ride op i Indmarken, stige af Hestene og binde dem, derefter lægger vi af os Kapperne og gaar raskt frem mod Gaarden. Da tænker jeg, at Brodd-Helge og hans Mænd kommer imod os; men de vil ikke bære Vaaben paa sig. Vi skal da ogsaa tage os i Vare, som vi bedst kan, for at gaa løs paa nogen først, men bare kjevles med dem. Af vor Flok skal da Egilssønnerne og StorNarve ride op om Gudmundstad og frem gjennem Skogene lige overfor Hov; de skal have store, tomme Kullauper med. Straks I er komne op til Utgarden omkring Indmarken," vedblev han, "skal I i al Hemmelighed fare frem til Husene; der skal I tage Ligene, lægge dem i Lauperne og komme tilbage til mig igjen den samme Vei.

De skiltes da, og begge Flokke bar sig da ad, som Geite havde sagt.

Da Geite og hans Mænd kom tæt hen til Gaarden, steg de af Hestene; men de gav sig gode Stunder. Helge havde mange Folk hos sig, og han gik straks Geite imøde. De hilste da paa hinanden, men ingenlunde venskabeligen. Brodd-Helge spurgte Geite, hvor han og hans Mænd agtede sig hen. Men Geite svarede, at han nu ikke agtede sig stort længere, og han mente, sagde han, at alle maatte skjønne, i hvad Erende han kom.

"Denne Gang," blev han ved, " monne vi ikke byde eder Ufred, skjønt der nok kunde være god Grund til det; men vi vil fremdeles gjøre Paastand paa det samme som tidligere, førend vi for bestandig opgiver det."

De kjevledes nu en god Stund og trykker hverandre hid og did bortefter Volden.

Saa sagde en Mand af Helges Flok: "Der farer Mænd med Kløvheste, og der er ikke faa af dem."

"Aa, det er vel bare nogle Kulbrændere, som kommer fra Skogen," sagde en anden. "De har Lauper paa Hestene. Jeg saa dem idag, da de for til Skogs." Saa blev der ikke more Tale om den Ting.

Da sagde Geite: "Nu gaar det os, som det oftere er gaaet: vi trækker det korteste Straa, siden vi ikke skal komme til at føre bort vore Frænders Lig."

"Hvor kan du tale sligt," mente Brodd-Helge, "det er da rimeligere, at den svågeste giver efter. Men det er nu det bedste, at ingen af os tilføier hinanden nogen Overlast i dette Møde. Vi vil da høre op med dette Kjevl for denne Gang, om du saa synes. Men vi giver eder ikke Lov til at komme Huset nærmere, end I alt er." De hørte derefter op med at trykke hverandre. Geite og hans Mænd for hen til sine Heste; men Brodd-Helge og hans Flok blev staaende igjen paa Volden,

Geite og de, som var med ham, mødtes nu med Egilssønnerne. De steg straks af Hestene og stansede der; men fra Gaardspladsen paa Hov saa Brodd-Helge og hans Mænd paa, at do gav sig til Ro dor.

Saa tog Brodd-Helge til Orde: "Bagefter kommer gode Kaad uklog Mand i Hu. Vi har nu hele Dagen været oppe i Trængsel her; men nu først ser jeg, at ingen af Geites Kraftkarer var med. De har nu baaret Ligene bort i Kullauperne. Det er nu altid saa, at Geite er den klogeste af os to, om han end stadig maa ligge under for Overmagten."

Der blev ikke reist noget Søgsmaal for Drabet paa Tormod, og i ingen Sag kunde Geite faa Ret overfor Helge.

Torkel Geitessøn drog udenlands, og han var stadig paa Farten mellem Landene, saasnart han var saapas til Aars. Han blandede sig derfor lidet i de Tvistemaal, som Brodd-Helge og hans Fader Geite havde sig imellem.

9

Det tog en meget farlig Vending med Halla Lytingsdatters Sygdom.

Der fortælles, at Geite for hjemmefra i Besøg paa Eyvindsaa i Fljotsdalshered, og han var borte i mere end en Uge.

Da han var draget afsted, sendte Halla Bud til Brodd-Helge og bad ham om, at han vilde komme til hende. Han reiste da straks hen til Krossevik. Halla hilste ham, og han gjengjældte med Venlighed hendes Hilsen. Hun bad ham da om, at han vilde se paa den Skade, hun bar paa. Han gjorde det og sagde, at han syntes, det stod ilde til. Han skar da Hul paa Bylden, og der randt megen Vædske ud. Efter dette blev hun meget kraftesløs. Hun bad ham blive der Natten over; men det vilde han ikke. Hun blev da meget sorgfuld og sagde til ham: "Det nytter nu ikke at bede dig om at blive her. Du synes hu, du er fri, og at du har udført dit Erende; men det tænker jeg, at de færreste vilde bære sig slig ad mod sine Koner, som du nu mod mig." Brodd-Helge drog nu ilde tilfreds hjem til Hov. Halla levede kun en liden Stund bagefter, og hun var død, da Geite kom hjem. Man fortalte ham da alt, hvad der var hændt, og det var nu stille en Tid.

10

Efter dette voksede Fiendskabet mellem Brodd-Helge og Geite endda meget mere. Saa hændte det en Sommer, at Brodd-Helge ikke havde Folk nok paa Altinget, og han bad da Gudmund rige om Hjælp, Men denne svaiede, at han skjøttede ikke om at hjælpe ham ved enhver Leilighed og lægge sig ud med andre Høvdinger for hans Skyld uden at faa noget af ham til Vederlag. Mon de blev dog forligto herom paa den Vis, at Gudmund lovede ham Hjælp, men Helge skulde give Gudmund halvhundrede i Sølv. Da der faldt Dom i Sagen, var alt gaaet godt for Brodd-Helge. Siden mødtes han og Gudmund ved Boderne, og Gudmund krævede ham da for det, som ham tilkom; mon Brodd-Helge svarede, at han skyldte ham intet. Han kunde ikke forståa, sagde han, at han behøvede at give ham Penge, da de 30 havde sluttet Venskab. "Daarligt er det da fat med dig," sagde Gudmund rige. "Altid trænger du til andres Hjælp; men betale, hvad du har lovet, vil du ikke. Lidet værd tykkes dit Venskab mig derfor at være. Jeg vil aldrig mere kræve dig for disse Penge; men jeg vil heller aldrig tiere være dig til Hjælp." Dermed skiltes de ad,, og det var nu ude med deres Venskab. Geite spurgte dette. Han drog hen til Gudmund rige og bød ham Penge for hans Venskab. Men Gudmund vilde ikke have hans Penge, og han sagde, at han var lidet for at yde slige Folk Hjælp, som bestandig og i liver Sag trak det korteste Stråa. Siden drog Mændene hjem fra Tinget, og der herskede nu Ro en Stund.

11

Der fortelles, at der kom et Skib ud i Vaapnfjorden, og paa dette, var Torarin Egilssøn, som man sagde var den gjæveste og dygtigste Mand, som drog i Handelsfærd.

Brodd-Helge red ned til Skibet og bød Torarin og saa mange af hans Mænd, som han vilde tåge med, Ophold paa sin Gaard, og han sagde, at han modtog Tilbudet.

Brodd-Helge drog deretter hjem og fortalte, at han ventede Torarin Styremand derhen.

Geite red ogsaa til Skibet, hvor han traf Torarin og spurgte ham, om han agtede sig til Hov. Han svarede, at det havde været paa Tale; men bestemt var det nu ikke. Geite mente da, at han gjorde klogere i at drage til Krossevik; "thi jeg mener," sagde han, "at det vil være faa af mine Folk til Baade at tage Kosthold hos Helge." De kom da overens om, at Torarin skulde drage til Krossevik.

Da Brodd-Helge spurgte dette, red han straks med sadlede Heste ned til Skibet, og det var hans Agt at faa Torarin hjem med sig. Torarin sagde ham da, at han nu havde fattet en anden Bestemmelse; »Jeg skal da vise dig," sagde Brodd-Helge, "at der ikke laa Svig under, da jeg bød dig hjem til mig; thi jeg skal agte det, at du tager hjem med ham, som en Sag, der ikke kommer mig ved."

Den næste Dag red Brodd-Helge igjen til Skibet og skjænkede Torarin fem Stodhingste som Vennegave, og alle var de lysegule af Let. Geite for deretter til Torarin og spørger ham, om han havde modtaget Stodhingstene af Brodd-Helge, og han sagde da, som sandt var. "Det raader jeg dig til, at du sender Stodhingsteno tilbage," sagde Geite. Han gjorde saa, og Brodd-Helge tog dem igjen.

Torarin var nu hos Geite Vinteren over, og den følgende Sommer drog han bort fra Landet. Da han igjen kom ud, havde Geite flyttet sit Bosted og havde nu Tilhold paa en Gaard, som heder Fagerdal. Torarin drog da til Egilsstad og tog Ophold der.

Geites Tingmænd lagde nu op Raad; thi dé tyktes, at de ikke hengere kundo holde ud med al den Overlast, som tilføiedes dem af Brodd-Helge. De for da hen til Geite, og Torarin førte Ordet paa deres Vegne. Han sagde da: "Hvor længe skal det gaa til paa denne Vis førend det kan blive Slut paa Brodd-Helges Paagaaenhed? Mange af dine Mænd har nu allerede forladt dig, og alle gaar de over til

Brodd-Helge. Saavidt vi kan skjønne, er det bare Foighed af dig, at du holder dig saaledes tilbage for ham. Du staar ikke tilbage for ham, og heller ikke giver de Karer, som du har med dig, noget efter for dem, som følger ham. Vi vil nu sætte dig to Vilkaar: enten skal du flytte med alt dit tilbage til Krossevik og aldrig mere drage bort derfra, men sætte haardt mod haardt; om Brodd-Helge efter denne Dag tilføier dig nogen Vanhæder, eller og vil vi sælge vore Gaarde og drage bort fra Landet eller Heredet, som det maatte falde bedst."

12

Geite fdr nu hjemmefra nordover til Ljosavatnsskard til Ufeig Jarngerdssøn. Gudmund rige mødte Geite, og de blev siddende og tales ved den hele Dag. Derpaa skiltes de. Geite gjestede derefter Olve spake ved Myvatn. Olve spurgte ham nøie ud om Brodd-Helge; men Geite sagde det, som godt var om ham: han var en meget anselig Mand, vistnok strid og slem at komme til Rette med, men ellers en brav Kar i mange Maader. "Er han da ikke slem til at gaa andres Ret for nær?" siger Olve. "Mest er nu hans Ubillighed gaaet ud over mig," sagde Geite; "thi " han under ikke mig at have den samme Himmel over Hovedet, som han selv har." Olve spurgte: "Vil du da taale alt dette af ham?" "Saa har jeg gjort til denne Dag," sagde Geite. Saa blev der ikke mere Tale om den Ting. Geite drog hjem, og om Vinteren var alt fredeligt.

13

Da Vaaren kom, flyttede Geite tilbage til Krossevik. Han havde mange Folk hos sig, skjønt det var svær Dyrtid.

Brodd-Helge og Geite mødtes, da det lcd mod den Tid, Altinget skulde holdes. Helge spurgte da Geite, hvor mandsterk han agtede at ride til Tinget.

"Hvorfor skulde jeg nu have mange Folk med mig?" spurgte Geite. "Jeg kan ikke se nogen Grund til det. Jeg agter at ride tidlig derhen, og jeg tager kun faa Mænd med."

"Vi kan da mødes, naar jeg drager afsted," sagde Helge, "saa kan vi ride sammen. Jeg vil ogsaa tage faa Mænd med,"

"Gjerne det," sagde Geite.

Bjarne, Brodd-Helges Son, rider hjemmefra i Begyndelsen af Tingtiden med Helges Tingmænd. Mon Lyting biede paa sin Fader; thi ham holdt han meget mere af.

Geite holdt nu vaagent Øie med Brodd-Helges Færd.

Denne red da hjemmefra, saasnart han var faerdig, og med ham fulgte hans Søn Lyting, dennes Fosterfader Torgils Skinne, Eyjolv fede, Koll Østmand, Torgerd Silfra og hendes og Brodd-Helges Datter, som hed Halbera.

Geite forled ogsaa sit Hjem, og med ham drog Egilssønnerne Torarin, Halbjørn og Trost, StorTorve og syv andre Mænd.

Nu fortæller somme, at Brodd-Helge havde en Fostermoder, som var fremsynt. Hos hende var han jevnlig indom, før han for hjemmefra. Saa gjorde han ogsaa denne Gang.

Da han kom til hende, sad hun med Hænderne for Ansigtet og graat. Helge spurgte hende da om, hvorfor hun graat, og hvad der hvilede hende saa tungt paa Sinde. Hun svarede, at hun graat over sine Drømme. "Jeg drømte," sagde hun, "at der her paa Hov reiste sig op en Okse. Den var lys af Lot, stor og staut, bar sine Horn høit og gik frem paa Sanden udenfor Sunnudalsmyrene. Dernaest saa jeg Buskap komme laengere ude fra Heredet; det var store Naut og ikke saa ganske faa, og i Spidsen for dem gik en rødflekket Okse. Den var hverken stor eller vakker, men umaadelig sterk. Disse Nautene stangede ihjel Storoksen. Saa reiste der sig igjen her paa Hov on rød Okse, som havde Horn, hvide som Ben. Det var det stauteste Naut, en kunde se, og den stangede ihjel den rødflekkede Okse. I Krossevik kom der dermest frem en Tyr, og den havde Sjøkvrøgs Let; den fdr brølende omkring i det hele Hered og oppe paa Heierne, og søgte overalt efter den røde Okse; men da vaagnede jeg," sagde hun.

"Du mener da det," sagde Brodd-Helge, "at jeg er den blege Oksen, og Geite den rødflekkede, og at han vil volde mig Bane."

"Saa tænker jeg nok," sagde hun.

"Og saa mener du, at Lyting er den røde Oksen, og at han vil hevne mig," vedblev han.

"Nei, Bjarne vil hevne dig," sagde hun.

"Saa ved du ingen Ting," sagde han og løb vred ud.

Her or der ot Hul i alle Haandskrifter af Sagaen. Dog findes der et Pergamentsblad, der for en størro Del udfylder dette. Desværre er dette Blad aaa sterkt medtaget, at det kun med Vanskelighed og stykkevis lader sig læse. Om nogen Oversættelse kan der vel ikke være Tale; men Indholdet lader sig dog nogenledes gjengive.

Hvorledes det gik til, dengang Brodd-Helge blev tagen af Dage, omtales ikke. Men det fremgaar af Brudstykket, at han blev drrebt af Geite, Egilssønnerne og StorTorve. Egilasønnerne og StorTorve blev for denne Daad dømte til at forlade Landet for tre Aar, medens Geite skulde betale Mandebod. Denne blev da ogsaa udredet i rigt Maal til Bjarne.

Bjarne Brodd-Helgeasøn boede paa Hov med sin Stifmoder Torgerd Silfra, med hvis Børn han voksede op sammen. Geite viste sig meget venlig mod Bjarne, som han bød hjem til sig paa Krossevik. Bjarne fældte StorTorve, just som denne var faerdig til at drage af Landet; men dette gjorde intet Skaar i det venlige Forhold, Geite udviste overfor ham, og de omgikkes hinanden som før.

14

Bjarne giftede sig med Rannveig, Datter af Torgeir Erikssøn af Goddal, en vakker og dygtig Kone.

Engang da Bjarne var i Gjestebud paa Krossevik, fik Geite et Varsel om, at Bjarne vilde komme til at tåge ham af Dage; men denne slog det hen.

Det var Skik og Brug der i Heredet, at Bitendene havde en Sammenkomst i Begyndelsen af hver sidste Vintermaaned paa Gaarden Torbrandsstad. Paa dette Ting øvede Geite meget stor Indflydelse.

Da Bjarne engang skulde til dette Ting, fremtog Torgerd Silfra den Kappe, Brodd-Helge havde havt paa, dengang han blev dræbt, og eggede ham til at hevne hans Drab paa Geite. Bjarne blev forbitret og slog til hende med harmfulde Ord.

Da Bjarne kom til Tinget, var meget Folk kommet sammen. Geite sad paa Kvindepallen; det var Maaneskin. Bjarne modtog Folks Hilsen, men sagde ikke stort og satte sig ned hos Geite. Denne sagdo da til Bjarne, at det lod til, at denne havde været forbitret paa ham, da han drog hjemmefra. Hen han skulde dog ønske, at det ikke var saa.

Bjarne var meget faamælt. Kolfin drog hjemmefra med ham. I en uheldig Stund tog han til Orde og sagdo, idet han saa op mod Himmelen: "Veiret har mange Sind. Nys tyktes det mig, at det var koldt, og at der kom en Sneiling; nu lader det nærmest til, at det bliver Tøveir." "Saa vil det bestandig blive Tøveir, om det bliver det nu," sagde Bjarne. Han reiste sig derpaa op: "Foden min dovner bort," sagde han.. "Da maa du holde dig i Ro," sagdo Geite. Bjarne hug da Geite i Hovedot, og det blov hans Bane. Men i det samme Øieblik, han havde givet Geite Hugget, angrede han det, og han lagde hans Hoved i sit Skjød. Saaledes døde Geite. Han blev siden jordet, og derpaa drog Mændene bort.

Folk talte ilde om denne Daad, og man tyktes, det ikke var mandigt gjort.

Bjarne drog hjem til Hov, og da han var vel hjemme, jagede han Torgerd Silfra paa Dør og sagde, hun skulde aldrig understaa sig at komme ham for Øie oftere.

Torkel, Geites Søn, var ikke paa Island, da hans Fader blev dræbt; men Blæng passede Gaardsstellet i Krossevik med Egilssønnernes Hjælp; thi de var Torkels Svogre.

Om Vaaren afskaffede Bønderne Tinget; thi de fandt, at det var farligt at gaa mellem de Maend, som havde været med paa saa store Sager.

15

Saa er fortalt, at Bjarne satte en Mand ved Navn Birning til at speide efter, om der var nogen Ufred i Vonte, saa han kunde vare ham ad, saa man ikke kom for braatt paa ham.

Der var en Mand, som hed Torvard. Han var vennesæl, og man sagde om ham, at han var den bedste Læge der i Heredet; han boede paa Sireksstad.

Nu kom Torkel Geitessøn ud til Island; han drog straks til sin Gaard i Krossevik, og han lod, som der intet var paa Faerde.

Bjarne sendte da til Torkel Mænd, som var Venner af dem begge, for at byde ham Forlig og Selvdømme. Men da de frembar sit Erende for Torkel, lod han, som han ikke. hørte det, og han afbrød ikke den Samtale, som han just var oppe i.

Sendemaendene vendte da tilbage til Bjarne og sagde ham, hvorledes det var gaaet; men Folk mente dog, at Torkel ikke omgikkes med Hevntanker.

Bjarne var vant til at fare. til Fjelds hyer, Høst, som hans Fader havde gjort, og der Var da ingen, som trøstede sig til at tilføie den anden nogen Overlast. Da blev Torvard Læge opmerksom paa, at ogsaa Torkel lagedo sig til at drage til Fjelds, og at han til denne Vandring udvalgte sig Ledsagere. Han advarede da Bjarne, som derfor blev siddende i Ro paa sin Gaard, men sendte andre Mænd i Vei i Stedet. Saaledes blev der ikke noget af det Møde, som Torkel havde tænkt at faa istand. De blev da siddende i Ro en Stund.

16

En Dag sendte Torkel Geitessøn en Mand hjemmefra Krossovik til Torarin paa Egilsstad. Kol hed den Mand, som saaledes blev sendt, og hans Erende var at faa vide, hvor meget Folk der var samlet paa Hov. Da han kom til Egilsstad, traf han Torarin ude, og han sagde ham da sit Erende. Torarin sagde da: "Du vil ikke tykkes, at jeg bærer mig ad paa en gjestfri Maade. Far hjem saa fort, du kan, og lad ingen se dig. Men jeg skal skaffe mig Besked om det, som Torkel ønsker, og sige ham det." Kol vender da om; men han gav sig gode Stunder paa Veien.

Paa samme Tid hændte det, at en Mand paa Nabogaarden til Sireksstad brækkede Benet; der blev sendt Bud efter Torvard Læge, og han kom og forbandt Benet., Man bad ham om at blive Natten over; men han vilde hjem, og paa Veien mødte han Kol. De hilste hinanden og spurgte om Tidender. Torvard spurgte, hvor Kol kom fra; men han vilde vide, hvorfor Torvard var ude om Natten. Torvard sagde, at det havde intet paa sig; "men sig mig nu dit Erende," sagde han. "Jeg var oppe i Heredet for at lede efter Sauer," sagde Kol; "men jeg fandt dem ikke." De skiltes nu, og om Natten for Kol hjem. Men om Morgenen tog Torvard sin Hest og red til Hov, hvor han blev vel modtaget Man spurgte ham om nyt, og han fortalte om Manden, som havde brækket Foden. Siden fik han Bjarne i Tale, og han sagde ham, at han havde mødt Kol, og at denne tyktes ham at komme fra Egilsstad. Han vidste for vist, sagde han, at der var ikke et sandt Ord i det, som denne havde fortalt ham om sin Færd. "Jeg ser nu," sagde Bjarne, "at du ikke vil, at der skal sko noget her i Heredet, uden at jeg faar det at vide, og det skal du have Tak for. Far nu hjem; men drag indom den Gaard, som heder Faaskrudsbakke og ligger midt i Heredet. Der vil du finde Torkels Mænd. Naar du da bliver spurgt om, hvor mange Folk her er, saa sig, at der imorges kom nogle af vore Mænd hid, og at der blev drevet hjem ikke saa faa Heste; men hvad det skulde betyde,’ vidste du ikke."

Torvard drog da i Vei, og da han kom til Faaskrudsbakke, spurgte man ham, om der var mange Folk paa Hov; men han svarede, som der var blevet ham paalagt, og siden for han’ hjem.

Men saasnart han var vel borte, sendte de Bud til Egilsstad, at der var mange Folk paa Hov, og herfra gav Torarin Torkel Geitessøn Besked om, at saaledes som Sagerne nu stod, var det ingen let Sag at hjemsøge Hov. Saa gik da Vinteren hen.

17

Om Vaaren skulde Bjarne drage ud til Stranden. Han maatte lægge Veien over Helerne, da det var Flod og Sjø i Vikerne. Oppe i Heien var der en Sæter, og da han selv tredje red forbi denne, vidste han ikke Ordet af, før han havde Torkel Geitessøn med otte Mand foran sig. Denne havde nemlig ladet Bjarnes Færd udspeide.

Foran Sæteren stod der en stor, trefodet Huggestabbe. "Nu skal vi tage Huggestabben," sagde Bjarne, "og lægge min Kappe om den; saa sætter vi den paa min Sadel. I skal da ride paa begge Sider af den og støtte den paa Hesteryggen. Dernæst skal I ride op paa den Haug, som er nærmest Sæteren; men jeg gaar derind. Hvis de da rider efter eder og forbi Sæteren, saa vil jeg gaa ind i Skogen og skjule mig der; men bøier de af og kommer hid, saa faar jeg verge mig saa godt, jeg kan."

De gjør da, som han havde sagt.

Torkel saa ikke skarpt; men forstandig og gløggtænkt var han. Da de nu kom hinanden nærmere, spurgte han sine Mænd, om de ogsaa saa sikkert, at der var tre Mænd, som kom frem bag Sæteren. "Thi det gik jo an at smutte ind i Sæteren og derfra slippe til Skogs, naar vi vel var forbi," sagde han. Men de mente, at de saa sikkert havde seet, at det var tre Mænd, som får der. "Jeg saa nok, at det var

tro Hoste," sagde Torkel; "men jeg tviler paa, om det var Mænd, som sad paa alle Hesteryggene." "Jovist var det Mænd paa dem alle," sagde de; "endda var han den største, som red i Midten." "Saa faar vi stole paa, at I har seet rigtigt," siger Torkel; "men jeg tror dog, at det or galt, at der ikke bliver seet efter i Sæteren." Torkel og hans Mænd red nu efter, og da de havde halet sterkt ind paa dem, lod Bjames Reisefæller Huggestabben falde, og derefter satte de i Vei. Bjarne skjulte sig i Skogen, og dermed slap han bort fra Torkel.

Denne vendte nu om og kom hjem, lidet tilfreds med sin Færd. Saa snart Faren var overstaaet, sluttede Bjarnes Fæller sig til ham. De drog saa sin Vei, og saaledes løb det da af mellem Bjarne og Torkel for denne Gang.

18

Lidt senere sendte Torkel Geitessøn Bud til sine Frænder Helge og Grim Droplaugssønner i Fljotsdalshered, at de skulde komme til Krossevik. De drog straks afsted med Torkels Sendemænd. Da de kom til Krossevik, blev de vel modtagne. Helge spurgte om, hvad der stod paa, siden han havde sendt Bud efter dem. "For kort Tid siden," sagde Torkel, "får jeg en Færd, som jeg var ilde tilfreds med. Jeg røbede, at jeg vilde dræbe Bjarne; men jeg skulde ikke naa til. Nu vilde jeg fare til Hov og hjemsøge Bjarne med Ild, om vi ikke kunde naa ham med Vaaben." Helge fandt, at dette var altsammen i sin Orden; men først paa Natten skulde de sove. Torkel var lidot frisk, og der kom ofte en Braadsot paa ham. Ved Daggry vaagner Helge og klæder sig paa; derefter gik han hen til Torkels Seng og sagde: "Nu er det paa Tide at staa op, om du idag er tilsinds, som du var igaar; thi sjelden vinder sovende Mand Seir!" Torkel svarede:: "Stort faar vi idag ikke udrettet, saa syg som jeg er." Helge tilbød sig da at drage i denne Færd og gjøre det, som aftalt var. "Det tykkes mig," sagde Torkel, "at det ikke tilkommer nogen anden end mig at staa i Spidsen for dette Forehavende." Da blev Helge stødt. "Du behøver ikke at sende Bud efter mig tiere, siden du er en slig Usling nu, da jeg er kommen hid for at hjælpe dig, og du heller ikke vil, at andre skal fare." Dermed skiltes de, og de var begge korte for Hovedet. Brødrene drog nu hjem, og det blev atter stille en Stund. Saaledes skulde Torkel og Bjarne heller ikke denne Gang komme ihop.

19

Vaaren efter f6r Høvdingerne Bjarne og Torkel til Vaartinget i Fljotsdalshered. Med Torkel fulgte Blæng, Egilssønnerne Torarin, Hal . bjørn og Trost og Eyjolv, som boede paa Videvol. Torkels Følge udgjorde 15 Mand, og de for til Eyvindsaa, hvor Gro sørgede for alt, hvad de trængte til. I Bjarnes Færd var Torvard Læge af Sireksstad, Brune af Torbrandsstad, Eyliv Torvessøn af Torvastad, to Brødre fra Buestad, Berg og Brand, Glittuhalles Sønner, Bj arnes Fosterfader Skide og Hauk Loptssøn, atten Mand i alt. Da de kom til Mjovanes, tog Helge Aasbjørnssøn og Tordis Brodd-Helgesdatter godt mod dem.

Da nu Tinget var tilende, var Torkel færdig til at tage bort først, og det syntes ogsaa Bjarne var det bedste. Da han selv skulde bryde op, gav hans Søster Tordis Todda ham ot godt Smykke, og hun sagde, at hun ikke vikle have noget til Gjengjæld. Hun sørgede for, at det kom til at sidde ham godt fast om Halsen.

Torkel havde nu med sine Reisefæller faret over Heien og var sent om Kvelden kommen ned i Bodvarsdal. Her tog de ind til en Bonde, som hed Kaare; han var Torkels Tingmand. Mén da de gik til Hvile, bad Torkel Kaare om at han skulde holde Vagt og straks varsku ham, om der kom nogle Mænd fra Heien.

Bjarne for i Ro og Mag over Hoien, og han var vel tilfreds med, at Torkel havde traadt Sti for ham; thi der var slemt at fare. Han kom om Natten frem til en Kone, som hed Freygerd. . Siden f6r de over Heien og kom tidlig om Morgenen ned i Bodvarsdal til Kaares Gaard. Da Bjarne saa, at Torkels og hans Følges Spor førte til Gaarden, sagde han, at de skulde gaa tre og tre i Bredden, saaledes at det saa ud, som om kun tre Mand havde gaaet der. Saa gjorde de. Kaare var ude, da de gik forbi Gaarden; men han varskuede ikke Torkel. Han tyktes, det var saa rent ilde, dette Forhold mellem Frænderne, og han vilde selv helst være udenfor.

Torkel vaagnede i sin Seng og vækkede sine Reisefæller; nu maatte de have sovet nok, sagde han. De væbnede sig og gik siden ud. Torkel bød dem gaa tilbage til Stien, som de havde traadt, og se efter, om der gik noget Spor ud fra den. De ser da Fodefar efter tre Mand bortefter. Han selv får da hen til Stien og sagde: "Tunge har disse Mænd været. Jeg mener nu, at her har Bjarne og hans Mænd faret. Lad os nu holde haardt efter dem." Og. da do nu kom noget bort fra Gaarden, saa de, at Sporene delte sig, de tåt nu efter, saa fort de Kunde, til de kom ned i den anden Ende af Dalen. Der staar der on liden Gaard, som heder Eyvindsstad, og Manden, som boede der, hed Eyvind.

Men da Bjarne og lians Mænd var komne nær Hen til Gjærdet omkring Indmarken, satte de sig ned for at hvile. "Nu vil jeg ikke rende mere for Torkel," sagde Bjarne; "men her skal vi oppebie, hvad der maatte komme.". I det samme fik de se Torkel og hans Mænd komme sættende.

Da de nærmede sig hverandre, sagde Torkel til sine Mænd: "Lad os nu gaa mandigen løs paa dem. Vi Frænder, Bjarne og jeg, faar nok møde hinanden, Blæng skal slaas med Birning, Torvard med Trost og saa fremdeles."

Kampen begyndte nu. Bjarne og hans Mænd vergede sig meget mandigen; men de andre angreb med megen Djervhed. Det gik nu saaledes en Stund, uden at nogen blev saaret. Da sagde Torkel: "Vi gaar frem paa en ynkelig Maade, og dette er ikke noget at tale om." "Du har Mod nok," mente Bjarne.

Paa Eyvindsstad kom der en Kone ud og saa paa, at Mændene sloges. Kun skyndte sig ind igjen. "Eyvind," sagde hun, "jeg ser, at Frænderne Torkel og Bjarne slaas her lige udenfor Gaarden, og bag Gjærdet laa en Mand, som saa ud til at være dygtig ræd." "Lad os da skynde os i Vei did," sagde Eyvind. "Vi skal tage Klæder med og kaste dem over deres Vaaben." Eyvind tog med sig en Tøramerstok, som han slængte over Skulderen. Han løb da nedover til Gjærdet, bag hvilket Manden laa; Det var Torvard. Han sprang op og blev forskrækket; men saasnart han kom til, begyndte Mandefaldet i Kampen. Han havde af Træthed kastet sig ned bag Gjærdet. Først faldt Birning for Blæng, saa hug Torkel til Bjarne og rammede ham over Halsen; da var der noget, som brast med en Smeld. Bjarne fik en Rift; men Halssmykket faldt ned i Sneen. Han bukkede sig ned efter det og stak det ind paa Barmen. " Grisk er du endnu, Friende!" sagde Torkel. "Du steller det slig idag, at Pengene nok kan komme godt med," mente Bjarne. Torkel satte sig ned af Træthed; men Blæng gik modig og djervt frem mod Bjarne, og deres Strid endte med, at Blæng faldt, Saa reiste Torkel sig igjen og gik hvast paa, men fik et Saar i Haanden, saa han blev ude af Stand til at kjæmpe. Glittuhalles Sønner faldt begge. Eyliv faldt og for Halbjørn; dog var der endnu Liv i ham.

Da kom Eyvind til, og han gik med Tømmerstokken saa haardt frem mellem Mændene, at de veg til Side for ham. Der fulgte Kvinder med ham; de kastede Klæder over Vaabnene, og Kampen stansede nu. Da var der af Bjarnes Flok faldne fire Mand; men mange var saarede af dem, som var i Live. Af Torkels Følge var nu fire faldne.

Eyvind spurgte, om Torkel tillod ham at føre Bjarne og hans Maend til deres Hjem; han saa, sagde han, at Torkel og hans Ledsagere kunde berge sig paa egen Haand. Torkel sagde ikke

Nei til det. Der blev saa sørget for at faa jordet de faldnes Lig, og begge Parter drog hver til sit. Torkel og hans Mænd for til Krossevik; men Eyvind fulgte Bjarne og hans Følge indefter Vaapnfjorden, til de kom hjem til Hov. Torvard Læge indfandt sig paa Hov og forbandt Mændenes Saar. Eyliv Torvessøn laa laenge af sine Saar; men de groede dog igjen.

Saasnart Bjarne kunde, drog han hen til Glittuhalle og sagde ham hans Sønners Fald. Han bød ham følge med sig hjem, saa skulde han være ham i Sønnernes Sted. Halle svarede: "Stor Skade har jeg vel lidt ved Tabet af mine Sønner; men det tykkes mig dog bedre at miste dem, end at de skulde have paa sig det Ord for Feighed, som nogle af dit Følge har.. Endda vil jeg dog skjøtto mit Gaavdsstel og ikke fare til Hov; mon du skal have Tak for dit Tilbud."

20

Saa var det en Dag, Bjarne sagde til Torvard Læge: "Nu er vi her paa Hov komne os saa vidt af vore Saar, at vi kan borge os selv uden din Hjælp; men jeg ved, at ogsaa Torkel har Saar, som han ikke faar til at gro, saa han bliver dygtig svag. Nu vil jeg, at du drager hen og tager dig af ham." Torvard svarede, at lian vilde gjøre, som Bjarne sagde.

Han for da til Krossevik og kom derhen henved Middagsleite. Der sad man og spillede Tavl. Torkel sad opreist i Sengen og saa paa Spillet; han var meget bleg. Ingen hilste paa Torvard. Han gik hen til Torkel og sagde: "Jeg vil se paa Saaret dit; man har sagt mig, at det er rigtig stygt." Torkel sagde, at han fik gjøre, som han vilde. Torvard var nu der i 7 Døgn, og Bonden kom sig fra Dag til Dag. Da Torvard drog bort fra Krossevik, lønnede Torkel ham godt for Karen; han gav ham en Hest og en Sølvring, og han gav ham vonlige Ord til. Deretter reiste Torvard til Hov og fortalte Bjarne, hvorledes ,det var gaaet. Og denne tyktes, at det var rigtig godt, at Torkel kom sig.

21

I Krossevik gik det denno Sommer daarligt med Arbeidet, siden Torkel var lidet istand til at hjælpe sin Hustru Jorun med Husstellet. Det saa stygt ud til, at han maatte slaa ned Buskapen.

En af Torkels Huskarle reiste gjennem Heredet og tog jnd paa Hov, hvor han blev vel fagnet.

Bjarne spurgte ham, hvorledes det stod til med KrossevikFolkenes Helse og Husstellet i det

hele. Huskarlen sagde, at det gik fremad med Helsen; men hvad Husstellet angik, sagde han, da saa det rigtig mørkt ud.

Om Morgenen, da Huskarlen drog afsted, fulgte Bjarne ham ud af Gaarden og sagde: "Bed Torkel vælge et af to, at han entenflytter hid med sin Husstand og Buskap, eller og skal jeg komme did med Slagt og Poder, saa han ikke behøver at tænke paa at miste sit Kvæg. Dette Budskab faar du være saa snild at bære frem."

Huskarlen drog afsted. Han kom hjem, just som Folkene havde sat sig til Bords, og Jorun bar Moden from. Han gik hen til Torkel og bar frem alt, hvad Bjarne havdo sagt.

Jorun stod paa Gulvet og hørte paa, hvad der blev sagt; men Torkel svarede ikke. Da sagde Jorun: "Hvor kan du da tie til dette, som bydes dig paa en saa vakker Maade?" "Jeg kan da ikke saa braatt svare paa dette," sagde han; "et Tilbud som dette maatte da komme uventet for nogen hver." "Det vilde jeg," sagde Jorun, "at vi imorgen den Dag skulde fare til Bjarne paa Hov; thi et Tilbud som dette og det . af en saadan Mand, som han er, kan man vel være bekjendt af at tage imod." "Du skal have din

Vilje," sagde Torkel; "thi jeg ved, at du baade er klog og steller alt til det bedste."

Morgenen efter for da Torkel og hans Husstand hjemmefra, tolv i Følge, og da deres Færd blev seet fra Hov, blev dette fortalt Bjarne. Han blev glad, gik dem imøde, modtog Torkel og hans Følge vel og bød dem blive der. Og da Frænderne kom i Samtale med hinanden, saa opgjorde de sit Mellomværende paa en retskaffen Maade. ; Dorefter bød Bjarne Brodd-Helgessøn Torkel Geitessøn Forlig og Selvdømme og sagde, at han fra nu af i alle Dele vilde lempe sig efter hans Vilje, saalænge de levede. Torkel optog dette Tilbud vel, og de indgik nu fuldkomment Forlig. Torkel tildømte sig et hundrede i Sølv for Geites Drab, og derefter tilsagde de hinanden Fred. Den overholdt de siden.

Bjarne var en rask Mand. Hovsfolkene har ikke været saa svært kløgtige Karer; men de slog sig dog for det meste godt igjennem,

Torkel var on stor Høvding, meget tapper og overmaade hjælpsom i de Retssager, Folk havde. Da han blev gammel, slap hans Gods op. Da han maatte hæve sin Husholdning, bød Bjarne ham hjem til Hov, og der blev han til sin Død. Han var en ætsæl Mand.

Bjarne bevarede sin Anseelse, og han blev mere afholdt og lemfældig, jo ældre han blev. Hau stod sig mandig i alle Prøver, og i den sidste Del af sin Levetid blev han meget gudfrygtig. Han reiste da udenlands og for sørpaa, men døde paa denne Færd. Han hviler i den By, som heder Valeri; det er en stor Borg, som ligger et lidet Stykke hidenfor Rom.